

Nr 45

Kungl. Maj:ts proposition angående stödåtgärder på fiskets område, m. m.; given den 15 februari 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att omkring 8 milj. kr. ställs till förfogande för marknadsreglering av fisk, m. m. under budgetåret 1974/75. Vidare föreslås att gällande förordningar om prisregleringsavgift för fisk och om reglering av införseln resp. utförseln av fisk och skaldjur m. m. skall ersättas med en enda lag om prisreglering på fiskets område av huvudsakligen samma innehåll som de nuvarande förordningarna.

I propositionen föreslås särskilda stödåtgärder med anledning av visst förbud mot sillfiske i Nordsjön och Skagerak. Vidare föreslås vissa ändrade förutsättningar för erhållande av statliga kreditgarantier på fiskets område.

1 Förslag till

Lag om prisreglering på fiskets område

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelse

1 § För att reglera priserna på fiskets produkter får Kungl. Maj:t eller, efter bemyndigande av Kungl. Maj:t, statens jordbruksnämnd föreskriva att bestämmelse i 2, 7, 10, 12 eller 13 § skall tillämpas i fråga om vara av visst slag.

Tillstånd till införsel och utförsel

2 § Vara av sådant slag som anges i bilaga till denna lag får icke införas till eller utföras ur landet utan tillstånd av statens jordbruksnämnd, om ej annat följer av 3 eller 5 §. Tillstånd till in- eller utförsel får förenas med villkor.

3 § Föreskrift enligt 2 § om tillståndstvång vid införsel gäller icke vara som

1. avses i 7 § eller
2. införes under sådana omständigheter som för tullpliktig vara medför rätt till tullfrihet med stöd av 7, 8, 11 eller 12 § tullförordningen (1973: 979) eller temporär tullfrihet med stöd av 15 § tullförordningen. Statens jordbruksnämnd får föreskriva begränsning av rätten enligt första stycket att införa vara utan tillstånd.

4 § I fråga om rätt att hantera oförtullad vara för vilken enligt 2 § föreskrivits tillståndstvång vid införsel gäller lagen (1973: 980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m.

Statens jordbruksnämnd får föreskriva begränsning av rätten enligt första stycket att hantera vara.

5 § Föreskrift enligt 2 § om tillståndstvång vid utförsel gäller icke vara som

1. införts under sådana omständigheter som för tullpliktig vara medför rätt till temporär tullfrihet med stöd av 15 § tullförordningen (1973: 979).
2. utföres som proviant på fartyg, luftfartyg eller annat transportmedel,
3. utföres i annat än handelssyfte av resande eller den som utför arbete på transportmedel,
4. utföres i egentlig gränstrafik,
5. utföres under sådana förhållanden som avses i 2 § 1 och 4 lagen (1973: 980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m.

Statens jordbruksnämnd får föreskriva begränsning av rätten enligt första stycket att utföra vara utan tillstånd.

6 § Kungl. Maj:t får bemyndiga statens jordbruksnämnd att ge sammanslutning som enligt Kungl. Maj:ts eller jordbruksnämndens förord-

nande handhar prisreglering på fiskets område rätt att på villkor som jordbruksnämnden bestämmer ensam utföra vara för vilken gäller tillståndstvång enligt 2 §.

Avgifter

Prisregleringsavgift

7 § För vara som anges i bilaga till denna lag och som fångats av svenskt fiskefartyg och ilandföres här i landet med svenskt fartyg (svensk-fångad fisk) skall vid första försäljningen erläggas prisregleringsavgift.

8 § Prisregleringsavgift för svenskfångad fisk skall erläggas i den ordning statens jordbruksnämnd bestämmer. Jordbruksnämnden får föreskriva att avgift skall uppbäras av kommunal fiskhamnsförvaltning eller annan organisation. Avgift som uppbäres av annan än jordbruksnämnden skall redovisas till denna.

9 § Bestämmelserna i 2—15, 17—24, 29—31, 40 och 50 §§ förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning gäller om avgift som avses i 7 §, om ej statens jordbruksnämnd bestämmer annat. Beskattningsmyndighet är jordbruksnämnden. Jordbruksnämnden får meddela föreskrift om anmälan enligt 3 § och om deklaration enligt 5 § nämnda förordning.

10 § Prisregleringsavgift skall utöver för vara som anges i 7 § erläggas för vara som anges i bilaga till denna lag och som införes till landet och ej utgör svenskfångad fisk (importfisk), om sådan avgift utgår för svenskfångad fisk.

Avgift som avses i första stycket utgår ej för importfisk, om denna införes under sådana omständigheter som för tillståndspliktig vara medför rätt till införsel utan tillstånd enligt 3 §.

11 § Prisregleringsavgift för importfisk skall, om ej annat följer av andra stycket, erläggas till tullverket i den ordning som gäller för tull. Även i övrigt gäller i sådant fall i tillämpliga delar vad som är föreskrivet om tull. Avgiftsmedlen skall inlevereras till statens jordbruksnämnd i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer.

Jordbruksnämnden får efter samråd med generaltullstyrelsen föreskriva att avgift i stället skall uppbäras av kommunal fiskhamnsförvaltning eller annan organisation. Avgift som uppbäres av annan än jordbruksnämnden skall redovisas till denna.

Införselavgift och utförselavgift

12 § För importfisk skall erläggas införselavgift. I fråga om sådan avgift äger 11 § motsvarande tillämpning.

Införselavgift utgår ej, om varan införes under sådana omständigheter som för tillståndspliktig vara medför rätt till införsel utan tillstånd enligt 3 §.

13 § För vara som anges i bilaga till denna lag och som utföres ur landet skall erläggas utförselavgift. Avgiften uppbäres av statens jordbruksnämnd eller den jordbruksnämnden bemyndigad.

Utförselavgift utgår ej, om varan utföres under sådana omständigheter

som för tillståndspliktig vara medför rätt till utförelse utan tillstånd enligt 5 §.

Föreligger avgiftsskyldighet får, om jordbruksnämnden ej medger annat, utförelse ske endast om bevis att avgiften erlagts företes för tullmyndigheten.

Gemensamma bestämmelser

14 § Avgift som avses i denna lag beräknas efter den procent av varans värde eller det belopp för kvantitet som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd bestämmer.

15 § Avgiftsskyldig skall erlagga ränta på oguldet avgiftsbelopp avseende avgift som uppbäres av statens jordbruksnämnd efter sju procent om året, dock minst tio kronor. Röntan skall beräknas från den dag avgiftsbeloppet enligt beslut av jordbruksnämnden senast bort betalas. Uppkommer öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela kronor.

Jordbruksnämnden får avstå från ränta, om dröjsmålet med betalningen är obetydligt eller särskilda skäl annars föranleder till det.

På framställning av jordbruksnämnden skall förfallet avgiftsbelopp jämte ränta omedelbart uttagas genom utmätning.

16 § Beslut av statens jordbruksnämnd om avgift som avses i denna lag länder till omedelbar efterrättelse.

17 § Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd får medge befrielse från avgift eller återbetalning av avgift.

18 § Avgiftsmedel som ej åtgår till uppbörd eller kontroll användes till prisreglering och andra åtgärder på fiskets område enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar.

Kontrollbestämmelser

19 § I fråga om annan avgift som avses i denna lag än sådan som erläggs till tullverket gäller i den omfattning statens jordbruksnämnd bestämmer i tillämpliga delar 8—12 §§ förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Vad som i nämnda förordning sägs om beskattningsmyndighet gäller jordbruksnämnden, om skattskyldig den som är skyldig att erlagga avgift och om skattepliktig vara avgiftsbelagd vara.

Ansvarsbestämmelser m. m.

20 § Bestämmelserna i 47 och 49 §§ förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning gäller i tillämpliga delar i fråga om avgift som avses i 7 §. Bestämmelserna i 49 § nämnda förordning gäller även i fråga om sådan kontroll som avses i 19 § denna lag.

21 § Den som till ledning vid fastställande av avgift uppsåtligt eller av grov oaktsamhet avger handling med oriktig uppgift och därigenom föranleder fara för att avgift undandras döms till böter eller fängelse i högst två år, om ej gärningen är belagd med straff i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att avge deklARATION eller annan därmed jämförlig handling till ledning vid fastställande av avgift eller, såvitt gäller avgift enligt 7 §, bryter mot 4 § förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning dömes till böter.

I ringa fall dömes ej till ansvar enligt första eller andra stycket.

22 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot villkor för införsel enligt 2 § dömes till böter, om ej gärningen är belagd med straff i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

23 § Mot beslut, som statens jordbruksnämnd i särskilt fall meddelat enligt denna lag eller med stöd av Kungl. Maj:ts förordnande enligt lagen, föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot annat beslut, som jordbruksnämnden meddelat enligt lagen eller med stöd av Kungl. Maj:ts förordnande enligt lagen, föres hos Kungl. Maj:t genom besvär.

Mot jordbruksnämndens beslut i fråga som avses i 8—12 §§ förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning får talan ej föras.

Tillämpningsföreskrifter

24 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av statens jordbruksnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1974. Genom lagen upphäves förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m., förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, förordningen (1953: 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. samt kungörelsen (1956: 12) med närmare bestämmelser om återbäring av införselavgift enligt förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur.

Bilaga

Förteckning

över varor som avses i 2 §

Tulltaxenr	Varuslag
03.01	Fisk, färsk (levande eller död), kyld eller fryst
03.02	Fisk, saltad, torkad eller rökt (även varmrökt)
03.03	Kräftdjur och blötdjur, med eller utan skal, färska (levande eller döda), kylda, frysta, saltade eller torkade; kräftdjur med skal, enbart kokta i vatten
ur 05.15	Fisk (inbegripet lever, rom och mjölke därav), kräftdjur och blötdjur, döda, otjänliga till människoföda
16.04	Fisk, beredd eller konserverad, inbegripet kaviar och kaviarersättning
16.05	Kräftdjur och blötdjur, beredda eller konserverade

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.

Härigenom förordnas att 1 § lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Förmånsrätt enligt 13 § förmånsrättslagen (1970: 979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket uppbördsförordningen (1953: 272), samt skatt enligt förordningen (1908: 128) angående beviljningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, förordningen (1958: 295) om sjömansskatt och kupongskatteförordningen (1970: 624),

2. skatt enligt förordningen (1959: 507) om allmän varuskatt och förordningen (1968: 430) om mervärdesskatt,

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908: 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningsskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1971: 170) om annonsskatt, förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam, förordningen (1972: 820) om skatt på spel samt förordningen (1973: 37) om avgift på vissa dryckesförpackningar,

4. skatt enligt förordningen (1922: 260) om automobilskatt, kungörelsen (1934: 122) om skatt å motorfordon, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, kungörelsen (1951: 750) om saluvagnsskatt, förordningen (1963: 116) om trafikomläggningsskatt, kungörelsen (1964: 43) om skatt å automobil, som av utomlands bosatt person för tillfälligt brukande i riket här förvärvats, traktorskatteförordningen (1969: 297), vägtrafikskatteförordningen (1973: 601) samt förordningen (1973: 602) om särskild vägtrafikskatt,

5. tull samt avgift enligt kungörelsen (1960: 235) om avgift för växtskyddskontroll vid införsel av växter och förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

¹ Senaste lydelse 1973: 606.

Nuvarande lydelse

6. avgift enligt *förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m., förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, förordningen (1953: 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. samt förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område,*

7. avgift, som anges i 1 § första stycket *förordningen (1959: 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. samt avgift enligt lagen (1961: 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering och förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift, allt i den mån avgift som här avses icke omfattas av 1.*

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringen och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Föreslagen lydelse

6. avgift enligt *förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område och lagen (1974: 000) om prisreglering på fiskets område,*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1974.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden hållet inför Hans Maj:st Konungen i statsrådet den 15 februari 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, HOLMQVIST, ASPLING, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, SIGURDSEN, ZACHRISSON, HJELM-WALLÉN.

Tf. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Lidbom, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *stöddåtgärder på fiskets område, m. m.* och anför.

Inledning

Statens jordbruksnämnd har den 30 augusti 1973 lagt fram förslag till ny lag om prisreglering på fiskets område. Den 15 januari 1974 har jordbruksnämnden vidare avgett förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1974/75, m. m.

I sin anslagsframställning för budgetåret 1974/75 har fiskeristyrelsen bl. a. föreslagit att normerna för bidrag till fiskare som drabbas av visst sillfiskestopp i Nordsjön och Skagerak samt förutsättningarna för statliga kreditgarantier på fiskets område ändras. Efter remiss har yttrande häröver avgetts av fiskerininäringsutredningen.

Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa har i skrivelse den 24 oktober 1973 anhållit om ett anslag av 2 milj. kr. ur prisregleringskassan för fisk för uppbyggande av lagstadgad försäkringsfond. Efter remiss har yttranden häröver avgetts av jordbruksnämnden och arbetsmarknadsstyrelsen.

Slutligen har Sveriges fiskares riksförbund i skrivelse den 7 januari 1974 anhållit om ett anslag av 100 000 kr. ur prisregleringskassan för fisk för verksamheten år 1974. Efter remiss har yttrande häröver avgetts av jordbruksnämnden.

Reglering av priserna på fisk m. m.*Nuvarande ordning*

Prisregleringen på *väst- och sydkusten* innebär att prisregleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening, fastställer minimipriser på viktigare fiskslag. Härigenom möjliggörs för fiskarna att få ut lägst dessa priser för den fisk, som säljs till konsumtion inom landet eller för export till sådana länder där införseln inte är centraliserad. Den fisk, som

inte kan säljas till fastställda minimipriser, övertas av föreningen Svensk fisk. Den övertagna fisken säljs inom landet till djurföda eller till beredning av fiskmjöl och för export till länder med centraliserad införsel. Föreningen får dessutom — under vissa förutsättningar — avsätta överskottsquantiteter även till andra länder än sådana som har centraliserad införsel till priser understigande minimipriset. Om särskilda skäl föreligger kan detta också tillfälligtvis ske vid avsättning på den inhemska marknaden. För fisk som övertagits av föreningen Svensk fisk utbetalas till fiskaren ett garantipris. Vidare lämnas prisutjämningsbidrag med visst belopp per kg vid beredning av djupfryst torskfilé.

Regleringsåtgärderna på *ostkusten* sker inom ramen för föreningen Svensk fisks verksamhet. Grunderna för strömmingsregleringen har fastställts för budgetåren 1972/73 och 1973/74 (prop. 1972: 40, JoU 1972: 21, rskr 1972: 111). Liksom tidigare innebär regleringsåtgärderna att tillskott lämnas till de priser som medlemmarna i fiskförsäljningsföreningarna får ut för strömming som säljs till djurföda eller exporteras. Föreningen Svensk fisk kan dock bestämma att regleringsmedel används även för vissa andra åtgärder. De särskilda fiskförsäljningsföreningarna och/eller deras centralorganisation Ostkustfisk får bestämma priserna på strömming för olika ändamål och avsätta uppkommande överskott.

För att bestrida kostnaderna för regleringsverksamheten på *väst- och sydkusten* får föreningen Svensk fisk budgetåret 1973/74 från jordbruksnämndens prisregleringskassa för fisk ett belopp av 5,2 milj. kr. Dessutom får föreningen använda de ränteinkomster som under budgetåret uppkommer hos föreningen eller dess konjunkturutjämningsfond. Föreningen kan vid särskilda behov även använda högst en fjärdedel av konjunkturutjämningsfonden för den löpande verksamheten.

För stödverksamheten på *ostkusten* ställs under budgetåret 1973/74 till föreningen Svensk fisks förfogande dels till prisregleringskassan influtna avgifter på strömming, dels därutöver 1,5 gånger avgiftsbeloppet. Stödbeloppet har härigenom antagits komma att uppgå till omkring 1 milj. kr.

Prisregleringsavgifter erläggs av förstahandsuppköpare av fisk m. fl. Avgift tas ut på såväl svenskfångad som importerad saltvattensfisk. Avgiften utgår med 3 % av inköpspriset på svenskfångad saltvattensfisk och med belopp som motsvarar denna avgift på importerad fisk. För saltad, sockersaltad eller kryddad sill som importeras eller bereds ombord på svensk fiskebåt är dock avgiften 0,2 % av inköpsvärdet. I princip tas avgift ut endast för sådan fisk som säljs till lägst av föreningen Svensk fisk fastställt minimipris. För fisk som inte åsatts minimipris, utgår avgift om fisken inte bevisligen säljs för annat ändamål än för att förbrukas som människoföda. På västkusten utgår avgift på i stort sett alla fiskslag. För fisk som ilandförs på sydkusten tas avgift ut på sill

(strömming), torsk, horngädda, skrubba och rödspätta. På ostkusten utgår ingen statlig avgift, men enligt grunderna för prisregleringen på strömming inbetalas särskilda avgifter till jordbruksnämndens prisregleringskassa av medlemmarna i de fiskförsäljningsföreningar som är anslutna till centralföreningen Ostkustfisk. Denna avgift utgår med 4 öre/kg för strömming som av fiskförsäljningsföreningarna tas emot direkt av fiskare och säljs till färskkonsumtion och rökning och med 2 öre/kg för strömming som avsätts till andra ändamål som inte är att beteckna som överskottsändamål. Införselavgift utgår vid viss import av färsk, kyld eller fryst torsk, kolja, gråsej, vitling eller kungsfisk. Bestämmelser härom finns i kungörelsen (1972: 804) om införselavgift på vissa slag av filead fisk. Prisregleringsavgifter samt införselavgifter på fisk tillförs den av jordbruksnämnden förvaltade prisregleringskassan för fisk. Till denna kassa förs vidare ränta på inestående medel och — i förekommande fall — vissa fettvaruavgifter.

Budgetåret 1972/73 förfogade föreningen Svensk fisk för den löpande verksamheten på syd- och västkusten över 5 milj. kr. Av detta belopp fördes 4 milj. kr. till föreningen från prisregleringskassan för fisk, medan resten utgjordes av ränteinkomster på egna medel. För strömmingsregleringen på ostkusten överfördes till föreningen 1,3 milj. kr. Föreningen har för prisregleringsåtgärder m. m. tagit i anspråk 7,6 milj. kr., varav 1,5 milj. kr. till strömmingsregleringen och 0,5 milj. kr. för avsättningsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet. Underskottet på 1,2 milj. kr. täcktes av medel från föreningens konjunkturutmjningsfond, som vid verksamhetsårets slut visade en behållning på 17,9 milj. kr.

Behållningen i jordbruksnämndens prisregleringskassa för fisk uppgick den 30 juni 1973 till 23,8 milj. kr. Inkomsterna för prisreglerings- och införselavgifter uppgick under budgetåret 1972/73 till 5,9 milj. kr. och från strömmingsavgifter till 0,4 milj. kr. Ränteinkomster på medel som inestår i kassan uppgick till 1,2 milj. kr. Några fettvaruavgifter har under året ej överförts till prisregleringskassan. Utbetalningarna från kassan uppgick sammanlagt till 6,1 milj. kr. Därav har till föreningen Svensk fisk utbetalats 5,3 milj. kr., varav 1,3 milj. kr. för ostkustregleringen, och 0,5 milj. kr. — enligt riksdagens beslut — till särskilda stödåtgärder med anledning av sillfiskestoppet.

Statens jordbruksnämnd

Efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation har jordbruksnämnden lagt fram förslag beträffande regleringen av priserna på fisk under budgetåret 1974/75, m. m.

Jordbruksnämnden anför att fiskets förhandlingsdelegation vid överläggningarna föreslagit att föreningen Svensk fisk för finansieringen av den löpande verksamheten från prisregleringskassan skall erhålla ett

för samtliga kuststräckor gemensamt belopp av 7 milj. kr. Föreningen skall enligt delegationens förslag liksom tidigare dessutom för verksamheten få använda räntor på egna och konjunkturutjämningsfondens medel, vilka beräknas till 1 milj. kr. Förslaget har motiverats med att föreningen Svensk fisk under föregående verksamhetsår använt 7,6 milj. kr. för regleringsåtgärder m. m. Delegationen har därför ansett att ett medelsbehov av 8 milj. kr. föreligger för budgetåret 1974/75.

Jordbruksnämnden framhåller att de höjda kostnaderna för regleringen under budgetåret 1972/73 till stor del beror på att föreningen i början av budgetåret övertog ett stort överskott av sill inom loppet av några få veckor. Avsättningsförhållandena för svenskt fiske inom landet och utomlands har under år 1973 väsentligt förbättrats. Innevarande budgetår har de övertagna överskotten kraftigt minskat. Mot bakgrund av den marknadsutveckling och de produktionsförhållanden för svenskt fiske, som f. n. kan överblickas, skulle enligt nämndens bedömning ett, jämfört med innevarande budgetår, oförändrat belopp — omkring 6 milj. kr. utöver räntor — vara fullt tillräckligt för föreningens verksamhet under budgetåret 1974/75. Förhandlingsdelegationens förslag innebär sannolikt att medel överförs från prisregleringskassan till föreningens konjunkturutjämningsfond. Medlen står då alltså till förfogande för prisreglering. Nämnden vill därför inte motsätta sig att det föreslagna högre beloppet ställs till föreningen Svensk fisks förfogande. Nämnden föreslår således att 7 milj. kr. tillförs föreningen från prisregleringskassan för finansieringen av den löpande verksamheten under budgetåret 1974/75. Nämnden förutsätter därvid att prisregleringsverksamheten bedrivs i enlighet med meddelade direktiv och inte påverkas av att medelstillgången överstiger behovet. Föreningen bör enligt nämnden liksom tidigare få använda de ränteinkomster som uppkommer hos föreningen eller dess konjunkturutjämningsfond och vilka kan beräknas till omkring 1 milj. kr.

De medel som föreslås för den löpande verksamheten är avsedda att täcka såväl kostnaderna för den egentliga prisregleringsverksamheten som föreningens utgifter under budgetåret för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet.

Jordbruksnämnden erinrar om att Svensk fisk vid särskilda behov kan disponera intill en fjärdedel av konjunkturutjämningsfonden för den löpande verksamheten.

Jordbruksnämndens konsumentdelegation har fått del av förslaget och lämnat detsamma utan erinran.

På grundval av jordbruksnämndens förslag till prisregleringsåtgärder på ostkusten för tiden efter den 30 juni 1972 har riksdagen fastställt grunderna för strömmingsregleringen för budgetåren 1972/73 och 1973/74. I sitt förslag utgick nämnden ifrån att strömmingsregleringen och frågan om samordning av regleringssystemen skulle ses över i samband

med nämndens förslag för budgetåret 1974/75. Nämnden föreslår nu att endast den ändringen av gällande grunder för regleringarna görs att ett gemensamt belopp för samtliga kuststräckor ställs till föreningen Svensk fisks förfogande och att föreningen ges möjlighet att inlösa uppkommande strömmingsöverskott på ostkusten.

Förslaget innebär att något särskilt av staten bestämt belopp inte skall förbehållas för stödåtgärder på ostkusten. Förslaget innebär vidare att fiskförsäljningsföreningarna på ostkusten alltjämt skall ha rätt att avsätta strömmingsöverskotten. Föreningen Svensk fisk skall emellertid kunna inlösa överskott av strömming, som ostkustföreningarna själva inte avser att avsätta. Under förutsättning att föreningen Svensk fisk bedömer att stöd bör utgå, kan det lämnas antingen som hittills i form av ett bestämt pristillägg för strömming som avsätts för export eller djurföda eller genom att föreningen Svensk fisk övertar varan till ett inlösningspris.

Enligt jordbruksnämndens förslag skall föreningen Svensk fisk liksom hittills besluta om stödets avvägning och regleringens tillämpning inom ramen för givna direktiv. De allmänna riktlinjerna för strömmingsregleringen skall alltjämt innebära att regleringsföreningen bör tillse att stödåtgärderna på ostkusten inte motverkar en rationell utveckling av fisket och avsättningsförhållandena. Med hänsyn bl. a. till strömmingsregleringens utformning är det enligt nämnden av särskild vikt att föreningen beaktar produktionsutvecklingen och de möjligheter som föreligger till en lönsam avsättning av strömming.

Förslaget innebär i övrigt att fiskförsäljningsföreningarna på ostkusten även i fortsättningen får bestämma priserna på strömming för olika ändamål, utan hänsyn till att överskott uppstår, och själva avsätta överskotten. Jordbruksnämnden förutsätter samtidigt att den av staten tidigare fastställda begränsningen av stödbeloppet, som kunnat påverka omfattningen av överskotts fångster, upphör att gälla. Föreningen Svensk fisk bör därför enligt nämnden i sina regleringsåtgärder beakta att de prisstödsberättigade strömmingskvantiteterna inte överstiger viss rimlig andel av tillförseln.

Jordbruksnämnden föreslår att den skall ha befogenhet att ändra regleringarna så att systemen ytterligare samordnas om detta skulle anses önskvärt.

Jordbruksnämnden föreslår att särskilda avgifter på strömming liksom hittills skall inbetalas till jordbruksnämndens prisregleringskassa för fisk av medlemmarna i de fiskförsäljningsföreningar som är anslutna till centralföreningen Ostkustfisk. Avgiften bör enligt nämnden utgå med 4 öre/kg för strömming som av fiskförsäljningsföreningarna tas emot direkt av fiskare och säljs till färskkonsumtion och rökning och med 2 öre/kg för strömming som avsätts till andra ändamål som inte är att beteckna som överskottsändamål.

I likhet med vad som gällt för de senaste åren föreslår jordbruksnämnden att till prisregleringskassan för fisk överförs högst 1 milj. kr. av de fettvaruavgifter, som utgår vid hårdning av sillolja av inhemsk råvara, med avdrag för vad som kan beräknas restitueras vid export.

Jordbruksnämnden hemställer om bemyndigande att under budgetåret 1974/75 ta upp regleringsavgifter på fisk i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som nu tillämpas och att i enlighet med vad som föreslagits få besluta om att utbetala medel ur prisregleringskassan för att bestrida kostnaderna för fiskprisregleringen.

Även i fråga om import- och exportregleringen av fisk anser jordbruksnämnden att regleringen under budgetåret 1974/75 bör ordnas i huvudsak enligt de grunder, som har gällt under innevarande budgetår. Detta innebär bl. a. fortsatt bemyndigande för nämnden att föreskriva att exporten till länder med centraliserad import skall ske genom föreningen Svensk fisk och att — inom ramen för gällande internationella bindningar — reglera importen av fisk i den omfattning som är nödvändig för att upprätthålla prisregleringssystemet. Nämnden erinrar också om att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 december 1969 minimipriser gäller vid införsel av fryst filead torsk och kolja.

Jordbruksnämnden anför att kvalitetskontrollen på fiskkonserver som exporteras utövas av Svenska konservkontrollens råd under nämndens överinseende. År 1956 träffade nämnden en överenskommelse med rådet om en omläggning av arbetsformer och avgiftssystem. Omläggningen syftade till att förbilliga verksamheten så att vid export i normal omfattning kostnaderna i sin helhet skulle kunna täckas genom kontrollavgifter. I anslutning till överenskommelsen tillfördes rådet 20 000 kr. avsedda att ingå i en buffertfond. Nämnden anför att Svenska konservkontrollens råd har anmält att ett underskott på mellan 30 000 och 35 000 kr. uppkommit till följd av att kostnaderna för kontrollen av konserver till utvecklingsländerna under 1972 och 1973 blivit högre än som beräknats vilket medfört att buffertfonden har förbrukats. Rådet har med anledning därav anhållit om ett tillskott från prisregleringskassan för fisk med 40 000 kr. för att bl. a. uppbygga en ny buffertfond. Med hänsyn till vikten av att exportkontrollen av konserver kan upprätthållas anser sig nämnden böra tillstyrka förslaget. Nämnden hemställer därför om bemyndigande att tillföra Svenska konservkontrollens råd 40 000 kr. ur prisregleringskassan för fisk.

För att täcka kostnaderna för kvalitetskontrollen av andra fiskvaror än konserver behövs även i fortsättningen tillskott av prisregleringsmedel. Jordbruksnämnden hemställer om bemyndigande att under nästa budgetår få använda det belopp som behövs för detta ändamål från prisregleringskassan.

Jordbruksnämnden har föreslagit att de tre nu gällande förordningarna om prisreglering på fiskets område, nämligen förordningen (1952:

320) om prisregleringsavgift för fisk m. m., förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur och förordningen (1953: 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., sammanförs till en enda författning i likhet med vad som redan tidigare skett med prisregleringsförfattningarna på jordbrukets område. Genom att ersätta de gällande författningarna med en enda får man enligt nämnden bl. a. en önskvärd överskådlighet och enhetlighet beträffande bestämmelserna i ämnet samtidigt som bestämmelserna kan moderniseras och i tillämpliga delar anpassas till vad som gäller enligt förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område. Jämfört med de nu gällande författningarna föreslår nämnden bl. a. följande ändringar.

Enligt förslaget får Kungl. Maj:t bemyndiga jordbruksnämnden att ge sammanslutning som enligt särskilt förordnande handhar prisreglering på fiskets område rätt att på angivna villkor ensam utföra vara för vilken gäller tillståndstvång. Ett författningsunderlag avseende centralisering av fiskexporten synes lämpligt med hänsyn till att jordbruksnämnden genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdag erhållit bemyndigande att föreskriva att exporten till länder med centraliserad import skall ske genom föreningen Svensk fisk. En motsvarande bestämmelse finns också på jordbrukets område.

Vidare föreslås att prisregleringsavgift skall kunna tas ut inom samma varuområde som omfattas av import- och exportregleringen, dvs. för praktiskt taget all fisk (däri inbegripet kräft- och blötdjur) och produkter därav. Förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m. har sitt tillämpningsområde begränsat till "såväl färsk som frusen, kryddad, saltad, sockersaltad, torkad eller rökt fisk" samt "räkor och hummer". Avgiftsbeläggningen har emellertid i praktiken aldrig omfattat samtliga dessa varuslag utan begränsats av de bemyndiganden som Kungl. Maj:t meddelat och genom jordbruksnämndens beslut. Nämnden förutsätter att så skall ske även i fortsättningen oberoende av att ramen för uttagande av prisregleringsavgift vidgas.

Jordbruksnämnden föreslår därjämte att den skall bemyndigas att medge befrielse från avgift eller återbetalning av avgift. Detta innebär att tullverkets befattning med återbetalning av såväl införselavgifter som prisregleringsavgifter för varor som omfattas av lagen bortfaller. Härigenom anser sig nämnden få en bättre överblick över restitutionsverksamheten. Samtidigt kan kungörelsen (1956: 12) med närmare bestämmelser om återbäring av införselavgift enligt förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur upphävas. I denna del innehåller förslaget dessutom i viss mån en utvidgning av gällande bemyndiganden. Enligt 11 § förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m. har nämnden rätt att medge befrielse från och återbetalning av avgift, om särskilda skäl före-

ligger. I fråga om införselavgifter gäller enligt 8 § förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur att återbäring får åtnjutas vid utförsel till utrikes ort eller frihamn efter ansökan. I fråga om vara som utförs i förändrat skick får återbäring dock endast åtnjutas i den omfattning som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bestämmer. Nämnden anmärker i detta sammanhang att uttagande av införselavgifter sker i mycket begränsad omfattning på fiskets område, under det att prisregleringsavgifterna på området är av stor betydelse.

Kontroll- och ansvarsbestämmelserna föreslås utformade efter förebild från förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område. Jordbruksnämnden föreslås emellertid få ett direkt bemyndigande att bestämma den omfattning i vilken förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning skall tillämpas. Såvitt avser jordbruksprisregleringen har Kungl. Maj:t gett nämnden ett liknande bemyndigande i 10 § kungörelsen (1967: 524) angående tillämpningen av förordningen den 9 juni 1967 (nr 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område.

Erforderliga bemyndiganden för jordbruksnämnden att ta upp prisregleringsavgift, anordna import- och exportreglering av fisk, m. m. meddelas enligt gällande ordning för varje budgetår i brev från Kungl. Maj:t. Nämnden förutsätter att erforderliga bemyndiganden kommer att lämnas nämnden i samma ordning även i fortsättningen.

Vissa andra stödåtgärder

Särskilda åtgärder med anledning av förbudet mot sillfiske i Nordsjön och Skagerak

För att skydda det minskade sillbeståndet i Nordsjön och Nordostatlanten har genom beslut av den Nordostatlantiska fiskerikommissionen förbud mot sillfiske i Nordsjön och Skagerak rått under vissa perioder åren 1971—1973. För förbudstiden 1973 gällde två alternativ. nämligen dels ett på visst sätt reglerat konsumtionsfiske under perioden den 1 februari—den 31 mars 1973 jämte 1 250 ton under tiden den 1 april—den 15 juni 1973, dels en möjlighet för stater med mindre betydande sillfiske att i stället fiska 2 500 ton under hela förbudsperioden den 1 februari—den 15 juni. Vid möte med kommissionen i maj 1973 beslutades att den reglering som gällde för år 1973 skulle utsträckas att gälla till den 15 juni 1974.

Skyddsåtgärderna har ansetts vara av väsentlig betydelse även för svenskt fiske. Samtidigt kan de emellertid medföra svårigheter för de

fiskare, som normalt under förbudstiden bedriver sillfiske i de områden som berörs av förbudet. Särskilda stödåtgärder har därför vidtagits. Ersättning vid arbetslöshet med anledning av förbudet mot sillfiske har åren 1971—1973 utgått enligt samma grunder som tillämpas för övrig arbetslöshetsersättning, varvid kostnaderna härför har bestritts med medel från prisregleringskassan för fisk. Vidare kan under innevarande budgetår sammanlagt högst 3 milj. kr. från prisregleringskassan lånas ut till fiskeföretag, som på grund av förbudet mot sillfisket har fått likviditetssvårigheter. Slutligen utgår under budgetåret 1973/74 särskilt bidrag med anledning av förbudet mot sillfiske under vissa tider i Nordsjön och Skagerak (s. k. Nordsjöstöd) från anslaget Särskilt omställningsstöd till fiskare, m. m. Sådant bidrag kan enligt gällande bestämmelser beviljas med utgångspunkt i lottfördelningen på de båtar som under åren 1968—1970 (basperioden) under perioder motsvarande förbudstiderna har varit inriktade på sillfiske i Nordsjön och Skagerak, varvid bidrag utgår till innehavare av såväl manslott som båtlott. Bidrag jämte den beräknade inkomsten under förbudstiden får i regel inte överstiga 70 % av basperiodens inkomst. Om särskilda skäl föreligger får bidrag utgå med högst 90 % av denna inkomst. Angivna gränser får överskridas om båtens nettoinfiskning under basperioden varit lägre än vad som kan anses vara ett tillfredsställande fångstresultat med hänsyn till bl. a. omkostnaderna vid fiske med en båt av ifrågavarande storlek och beskaffenhet. Bidrag får utgå med högst 3 000 kr. per lott. Bidrag lämnas inte till den som för närmast föregående inkomstår taxerats till statlig förmögenhetsskatt.

Fiskeristyrelsen har i sin anslagsframställning för budgetåret 1974/75 föreslagit en ökad satsning på Nordsjöstödet och till följd härav en ändring av normerna för stödet.

Fiskerinäringsutredningen anför i sitt remissyttrande att stöd enligt 1971 års riksdagsbeslut (prop. 1971:63, JoU 1971:31, rskr 1971:155) om särskilt bidrag med anledning av förbudet mot sillfiske under vissa tider i Nordsjön och Skagerak hittills inte har utnyttjats. Detta gäller även de särskilda lån från prisregleringskassan för fisk, som samtidigt infördes med anledning av fiskeförbudet.

På grund av de invändningar som kan resas mot ett stödssystem som anknyter till en allmer avlägsen basperiod bör Nordsjöstödet i nuvarande utformning enligt utredningens mening slopas fr. o. m. budgetåret 1974/75. Samtidigt anser utredningen det angeläget att ett effektivt stöd framdeles lämnas till fiskeföretag som får vidkännas förluster på grund av sillfiskestoppet. 104 båtar med sammanlagt 608 besättningsmän stod stilla i samband med sillfiskeförbudet år 1973. För flertalet båtar var antalet stilleståndsdagar betydande. Risk föreligger att inkomstförlusterna under stilleståndstiden undergräver fiskeföretagens ekonomi och äventyrar sysselsättningen inom fisket för ett stort antal fiskare.

Utredningen föreslår att fr. o. m. budgetåret 1974/75 ett särskilt bidrag lämnas med anknytning till båtarnas stillestånds dagar på grund av sillfiskestoppet. Bidraget bör differentieras med hänsyn till båtarnas fångstkapacitet. Som indelningsgrund bör väljas båtarnas motorstyrka. Utredningen föreslår följande bidragsskala. Inom parentes anges antalet stillastående båtar vid sillfiskestoppet år 1973.

<i>Motorstyrka hkr</i>	<i>Bidrag per stillestånds dag, kr.</i>
Högst 399 (19)	150
400 — 649 (37)	200
650 — 899 (33)	250
900 — (15)	300

Kontrollen över båtarnas stillastående bör enligt utredningen ske på samma sätt som nu gäller för det särskilda arbetslöshetsunderstödet dvs. genom ett särskilt intygsförfarande. Bidraget bör också utgå för samma stillestånds dagar som också gäller för det särskilda arbetslöshetsunderstödet. Bidraget bör utgå från anslaget Särskilt omställningsstöd till fiskare, m. m. Administrationen av stödet bör ombesörjas av Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa och kostnaderna härför bestridas med medel från prisregleringskassan för fisk.

Statliga kreditgarantier

Statliga kreditgarantier utgår sedan budgetåret 1970/71 i samband med konsolidering av fiskeföretag för långsiktigt lån som skall ersätta kortfristigt lån, för lån som behövs för driftsändamål samt som ersättning för borgensförbindelser (prop. 1970: 61, JoU 1970: 27, rskr 1970: 236). Den årliga garantiramen uppgår till 20 milj. kr. Sedan budgetåret 1971/72 utgår vidare statliga kreditgarantier för lån till investeringar i fiskets berednings- och konservindustri (prop. 1971: 63, JoU 1971: 31, rskr 1971: 155). Den årliga garantiramen härför uppgår till 5 milj. kr. Bestämmelser för verksamheten har meddelats genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 juni 1971 och kungörelsen (1971: 445) om statligt stöd till fiskerinäringen (ändrad 1972: 249).

Fiskeristyrelsen har i sin anslagsframställning för budgetåret 1974/75 föreslagit att bestämmelserna för de statliga garantierna för lån till konsolidering av fiskeföretag ändras så att dessa garantier kan lämnas även för lån till investeringar som komplement till statliga lån från fiskerilånefonden. Beträffande de statliga garantierna för lån till investeringar inom fiskets berednings- och konservindustri har fiskeristyrelsen framhållit att dessa bör få lämnas som komplement till statliga beredningslån och få medges såväl för investeringar som rörelsemedel.

I sitt remissyttrande finner *fiskerinäringsutredningen* det nödvändigt

att förhållandena i samband med finansieringen av investeringarna i fisket stabiliseras. En sådan önskvärd stabilisering kan nås om lån från fiskerilånefonden kompletteras med statliga lånegarantier. Utredningen föreslår att statlig lånegaranti får fr. o. m. budgetåret 1974/75 utgå även i samband med investeringar i fisket.

Bestämmelserna för statliga lånegarantier i samband med investeringar i fisket bör enligt utredningens mening utformas så att dessa garantier i princip kan utgå i samband med samtliga åtgärder som höjer näringsens effektivitet. Kreditgaranti bör kunna lämnas för såväl rationaliseringslån som förvärvslån och driftslån. Någon maximigräns för garantibelopp bör inte uppställas. Garanti bör inte beviljas om åtgärden ändå kan beräknas bli genomförd på skäliga villkor. För lån för vilket garanti beviljas bör ställas tillfredsställande säkerhet. Rationaliserings- och förvärvslån bör amorteras inom 20 år och driftslån inom 10 år.

Några särbestämmelser i fråga om nyetablering bör enligt utredningens uppfattning inte gälla för statliga lånegarantier.

Departementschefen

Jordbruksnämnden har efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation lagt fram förslag om reglering av priserna på fisk för nästa budgetår. Nämndens konsumentdelegation har lämnat förslaget utan erinran. Jag ansluter mig till nämndens förslag. Prisregleringen på fiskets område liksom regleringen av importen och exporten bör således under budgetåret 1974/75 ske i huvudsak på samma sätt som under innevarande budgetår. Föreningen Svensk fisk bör för den löpande verksamheten budgetåret 1974/75 tillföras 7 milj. kr. från prisregleringskassan för fisk och för denna verksamhet vidare få använda de ränteinkomster som under detta år uppkommer hos föreningen eller dess konjunkturutmättningsfond. Till prisregleringskassan för fisk bör liksom föregående budgetår föras över högst 1 milj. kr. av de fettvaruavgifter som utgår vid härdning av sillolja av inhemska råvara, med avdrag för vad som kan beräknas restitueras vid export. De medel som anslås för den löpande verksamheten bör föreningen få använda även för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet. Medel i prisregleringskassan för fisk bör även under nästa budgetår kunna användas för andra ändamål än vad som förut angetts, om Kungl. Maj:t anser det påkallat vid akuta svårigheter inom fisket.

På grundval av jordbruksnämndens år 1971 framlagda förslag till utformningen av grunderna för strömmingsregleringen på ostkusten fastställde riksdagen år 1972 grunderna för regleringen fr. o. m. den 1 juli 1972. I sitt förslag förutsatte nämnden att strömmingsregleringen och frågan om samordning av regleringssystemen på de olika kuststräckorna skulle ses över i samband med nämndens förslag för budgetåret 1974/75.

Jordbruksnämnden föreslår nu att gällande strömmingsreglering ändras så att ett gemensamt belopp för samtliga kuststräckor ställs till föreningen Svensk fisks förfogande och att föreningen ges möjlighet att inlösa uppkommande strömmingsöverskott på ostkusten. I övrigt bör enligt nämnden tills vidare inga ändringar göras i nuvarande regleringssystem. Förslaget innebär att i fortsättningen något särskilt av staten bestämt belopp inte skall förbehållas för stödåtgärder på ostkusten. Förslaget innebär vidare bl. a. att fiskförsäljningsföreningarna på ostkusten alltfjämt skall ha rätt att avsätta strömmingsöverskotten, men föreningen Svensk fisk skall kunna inlösa överskott av strömming, som ostkustföreningarna inte själva vill avsätta. De föreslagna ändringarna medför en samordning av föreningen Svensk fisks ekonomiska resurser och öppnar möjlighet till en samordnad avsättning av överskott. Jag ansluter mig till nämndens förslag.

Statens kostnader för prisregleringen bör liksom hittills täckas av medel som flyter in i prisregleringskassan för fisk. Jordbruksnämnden bör få ta upp prisregleringsavgifter under budgetåret 1974/75 i den omfattning och i den ordning som gäller innevarande år. Avgiften bör alltså utgå med högst 3 % av inköpspriset — dock lägst minimipriset — för fisk, som fångas av svenska fiskare och som förs i land på väst- och sydkusten. För fisk som importeras bör prisregleringsavgift få tas ut med belopp som motsvarar avgifterna på fisk som svenska fiskare fångar. På ostkusten bör, i enlighet med nämndens förslag, särskilda avgifter liksom hittills inbetalas till prisregleringskassan för fisk av medlemmarna i de fiskförsäljningsföreningar, som är anslutna till centralföreningen Ostkustfisk.

Med hänsyn till vikten av att exportkontrollen av fiskkonserver kan upprätthållas bör nämnden få tillföra Svenska konservkontrollens råd 40 000 kr. ur prisregleringskassan för fisk för att bl. a. möjliggöra uppbyggandet av en ny buffertfond. För att under budgetåret 1974/75 bestrida kostnaderna för kvalitetskontroll av andra fiskvaror än konserver bör jordbruksnämnden få använda medel från prisregleringskassan för fisk.

I förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m. meddelas bestämmelser om prisregleringsavgift på fisk. Importen och exporten av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur resp. förordningen (1953: 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Jordbruksnämnden föreslår nu att bestämmelserna i de tre nämnda förordningarna sammanförs till en enda författning om prisreglering på fiskets område. Nämnden erinrar om att prisregleringsförordningarna på jordbrukets område tidigare sammanförts i förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område. Sistnämnda förordning bör enligt

nämnden i tillämpliga delar kunna tjäna som förebild också då det gäller en ny lag om prisreglering på fiskets område. Om de nu gällande förordningarna på fiskets område ersätts med en enda lag, kan enligt nämnden bestämmelserna bli mer överskådliga och enhetliga. Samtidigt kan de moderniseras. Jag delar nämndens uppfattning att det måste vara fördelaktigt att prisregleringsbestämmelserna på fiskets område samlas i en enda författning och att denna i tillämpliga delar anpassas efter vad som gäller i fråga om prisregleringen på jordbrukets område. Jag erinrar om att gällande prisregleringsförordningar helt nyligen ändrades och anpassades till den nya tullagstiftningen (prop. 1973: 187, SkU 1973: 69, rskr 1973: 358). De sakliga ändringar som jordbruksnämnden föreslår i förhållande till gällande prisregleringsbestämmelser på fiskets område är av föga ingripande natur och i allt väsentligt föranledda av strävan att i görligaste mån anpassa bestämmelserna till vad som gäller i motsvarande fall på jordbrukets område.

För egen del kan jag i sak ansluta mig till det förslag som jordbruksnämnden lagt fram. Jag föreslår sålunda bl. a. att liksom på jordbrukets område en bestämmelse införs som gör det möjligt för Kungl. Maj:t att bemyndiga nämnden att ge sammanslutning som enligt Kungl. Maj:ts eller nämndens förordnande handhar prisreglering på fiskets område rätt att på villkor som nämnden bestämmer ensam utföra vara som är underkastad tillståndstvång. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att medge befrielse från avgift eller återbetalning av avgift. Nämnden bör svara för samtliga ärenden angående återbetalning. Tullverkets nuvarande befattning med återbetalning bör sålunda upphöra. I samband härmed kan som nämnden anført kungörelsen (1956: 12) med närmare bestämmelser om återbäring av införselavgift enligt förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur upphävas. Jag avser att liksom hittills skett föreslå Kungl. Maj:t att i regleringsbrev eller på annat sätt ge nämnden de bemyndiganden som behövs för tillämpning av prisregleringen.

Den föreslagna sammanföringen av de tre gällande prisregleringsförordningarna på fiskets område till en enda författning föranleder en konsekvensändring i 1 § 6 lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.

Sveriges fiskares riksförbund har hemställt om 100 000 kr. ur prisregleringskassan för fisk för sin verksamhet under år 1974. Riksförbundet erinrar om att det för verksamheten år 1973 beviljats 100 000 kr. ur nämnda kassa. Riksförbundet framhåller bl. a. att utgifterna för år 1974 med all sannolikhet kommer att öka på grund av automatiska kostnadsstegringar och ökade engagemang från riksförbundets sida. Bl. a. kommer riksförbundet att stå som värd vid ett möte med de västeuropeiska fiskeriorganisationerna. Riksförbundet är därför mycket be-

roende av ytterligare anslag. I remissyttrande över framställningen framhåller jordbruksnämnden bl. a. att riksförbundets verksamhet endast till en mindre del finansieras med medlemsavgifter. Nämnden vill dock inte motsätta sig att ett anslag till förbundets verksamhet utgår ur prisregleringskassan för fisk.

Jag anser att Sveriges fiskares riksförbund har en väsentlig uppgift att fylla såsom topporganisation för hela fiskarkåren. Det är därför angeläget att riksförbundet har möjligheter att verka effektivt. Jag anser att högst 100 000 kr. från prisregleringskassan för fisk bör ställas till riksförbundets förfogande för år 1974.

Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa har anhållit att 2 milj. kr. från prisregleringskassan för fisk ställs till dess förfogande för att bygga upp lagstadgad försäkringsfond. Försäkringsfonden bör enligt tillsynsmyndigheten uppgå till omkring 7 milj. kr. Fondens storlek den 31 augusti 1973 var 2 630 000 kr.

I remissyttrande över framställningen framhåller arbetsmarknadsstyrelsen angelägenheten av att kassans ekonomi förbättras så att det blir möjligt att snarast höja dagenningen, som f. n. uppgår till 60 kr. Styrelsen tillstyrker därför liksom jordbruksnämnden ett bidrag av 2 milj. kr. från prisregleringskassan för fisk till arbetslöshetskassan. Jag har för egen del intet att erinra mot att ett bidrag på ifrågavarande belopp utgår från prisregleringskassan.

Jag övergår här efter till att behandla frågan om vissa andra statliga stödåtgärder på fiskets område. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (prop. 1974: 1 bil. 11 s. 68) föreslagit riksdagen att till Särskilt omställningsstöd till fiskare, m. m. för budgetåret 1974/75 anvisa ett förslagsanslag av 3 milj. kr. Från anslaget utgår f. n. dels omställningsstöd till fiskare som avser att framdeles varaktigt utöva annan yrkesverksamhet, dels bidrag till vissa fiskare med anledning av förbudet mot sillfiske i Nordsjön och Skagerak.

I enlighet med en rekommendation som antagits av den Nordatlantiska fiskerikonventionen är sillfiske i Nordsjön och Skagerak med vissa undantag förbjudet under perioden den 1 februari—den 15 juni 1974. Åtgärden är ett led i strävandena att skydda sillbeståndet och är enligt min uppfattning angelägen även med hänsyn till det svenska fiskets intressen. Förbud mot sillfiske tillämpades i samma syfte under vissa perioder åren 1971—1973. Förbud i någon form mot sillfiske i angivna områden kommer med stor sannolikhet att råda även under del av budgetåret 1974/75.

Eftersom skyddsåtgärderna kan medföra svårigheter för de fiskare som normalt under förbudstiden bedriver fiske i de områden som berörs av förbudet har särskilda åtgärder vidtagits. Särskilt bidrag med anledning av förbudet mot sillfiske i Nordsjön och Skagerak ges f. n.

från anslaget Särskilt omställningsstöd till fiskare, m. m. Bidraget ges f. n. med utgångspunkt från lottfördelningen på de båtar vilka under åren 1968—1970 (basperioden) under perioder motsvarande förbudstiden var inriktade på sillfiske. Utvecklingen under de senaste åren har lett till i förhållande till nämnda basperiod ökade genomsnittliga inkomster inom fisket. Trots att gränserna inom bidragssystemet höjts har de stigande inkomsterna medfört att stödet hittills inte utgått i något fall. Jag biträder därför fiskerinäringens utredningens förslag att stödet i dess nuvarande utformning slopas och ersätts med ett stöd som anknyter till båtarnas fångstkapacitet, uttryckt i båtarnas motorstyrka, och differentieras med hänsyn till denna. I fråga om bidragsskalan ansluter jag mig till utredningens bedömning. Bidrag bör sålunda få utgå med mellan 150—300 kr. per stilleståndsday. Det lägsta bidragsbeloppet hänför sig till båtar med en motorstyrka understigande 400 hkr och den högsta till båtar med en motorstyrka av 900 hkr eller mer. Stödet bör såsom utredningen förordat administreras av Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa och administrationskostnaderna bestridas med medel från prisregleringskassan för fisk. Stödet bör utgå enligt föreslagna grunder även för förbudsperioden den 1 april—den 15 juni 1974.

Det ankommer på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på fiskeristyrelsen att meddela närmare föreskrifter i fråga om stödverksamheten.

Utöver det särskilda bidraget från anslaget Särskilt omställningsstöd till fiskare, m. m. lämnas f. n. ersättning vid arbetslöshet med anledning av förbudet mot sillfiske enligt samma grunder som tillämpas vid övrig arbetslöshetsersättning. Kostnaderna härför bestrids med medel från prisregleringskassan för fisk. Vidare kan under innevarande budgetår sammanlagt högst 3 milj. kr. från prisregleringskassan lämnas ut som lån till fiskeföretag, som på grund av förbudet mot sillfiske har fått likviditetssvårigheter. Stöd i dessa former bör enligt min mening få utgå även under budgetåret 1974/75 i huvudsak i enlighet med de grunder som gäller för innevarande budgetår.

I årets statsverksproposition (prop. 1974: 1 bil. 11 s. 68) har Kungl. Maj:t vidare föreslagit att statliga kreditgarantier bör för budgetåret 1974/75 få lämnas för lån till konsolidering av fiskeföretag intill ett sammanlagt belopp av 20 milj. kr. och för lån till investeringar inom fiskets berednings- och konservindustri intill ett belopp av 5 milj. kr.

Det statliga stödet till investeringar i fisket har hittills lämnats genom lån från fiskerilånefonden. Fiskets investeringar har i betydande utsträckning även finansierats genom borgenslån i allmänna kreditinrättningar. Borgenslånen medförde svårbemästrade problem i samband med de ekonomiska svårigheterna inom fisket i slutet av 1960-talet. Olika statliga åtgärder har vidtagits för att stabilisera det ekonomiska läget för fisket.

För att möjliggöra en stabilisering av förhållandena i samband med finansieringen av fiskeinvesteringar bör lånen från fiskerilånefonden kunna kompletteras med statliga lånegarantier. Jag biträder sålunda fiskerinäringens utredningens förslag att statlig lånegaranti får fr. o. m. nästa budgetår utgå även i samband med investeringar i fisket. Några särbestämmelser i fråga om nyetablering bör inte gälla för statliga lånegarantier i fortsättningen. Sådana bestämmelser är inte heller längre påkallade beträffande lån från fiskerilånefonden.

Såväl med hänsyn till beredskapsskäl som sysselsättningsskäl är det önskvärt att fiskerinäringen upphålls. De åtgärder jag här föreslår syftar inte till någon expansion av näringen utan är erforderliga för att bibehålla en försörjningspolitiskt motiverad kapacitet.

Statliga lånegarantier i samband med investeringar i fisket bör enligt min mening få utgå i samband med samtliga åtgärder som höjer näringens effektivitet. Som huvudvillkor för lånegaranti bör gälla att investeringen är önskvärd ur allmän synpunkt samt att den är samhälls- och företagsekonomiskt motiverad. Vidare bör krävas att garanti avser fiskebåtar som är ägnade för rationellt fiske och vilkas tillkomst eller fortsatta utnyttjande i fisket är önskvärd ur allmän synpunkt.

Kreditgaranti bör i enlighet med utredningens förslag få lämnas för rationaliseringsåtgärder som är ägnade att effektivisera och förbilliga driften och mera varaktigt förbättra de tekniska anordningarna på ett fiskefartyg. Garanti bör även få lämnas till åtgärder i övrigt som är nödvändiga för att fisket skall kunna bedrivas effektivt och fångsterna tas om hand på ett rationellt sätt. Lånen för ifrågavarande ändamål har av utredningen sammanfattats under benämningen rationaliseringslån. Kreditgaranti bör vidare kunna beviljas för förvärv av fiskefartyg samt till nödvändiga utgifter för igångsättande av fiske i samband med ett sådant förvärv eller annan mera omfattande investering. Nämnade lån benämns av utredningen förvärvslån resp. driftslån.

Kreditgaranti bör lämnas endast om låntagaren eller låntagarna kan antas kunna fullgöra de åtaganden som är förenade med garantin. Härvid bör bl. a. beaktas att låntagarnas eget kapital står i rimlig proportion till företagets samlade kapitalbehov. I allmänhet bör krävas att ett visst eget kapital finns. Lånesökande som under tidigare verksamhet i fiske eller annat yrke har haft förutsättningar att skapa eget kapital bör sålunda också ha gjort detta. Frågan bör givetvis få bedömas med hänsyn till den enskilde sökandens personliga förutsättningar att bedriva ett effektivt fiske.

Garanti bör inte beviljas för lån som sökanden kan erhålla som bottenlån i kreditanstalt. Garanti bör inte heller lämnas om med hänsyn till investeringskostnadernas storlek eller sökandens ekonomiska ställning och kreditmöjligheter åtgärden kan beräknas bli genomförd på skäligen villkor utan statlig kreditgaranti.

För lån för vilket garanti beviljats bör ställas tillfredsställande säkerhet. Kreditgaranti bör ställas endast för lån i bankaktiebolag, sparbank, hypoteksförening eller jordbrukskassa eller annan kreditinrättning som fiskeristyrelsen godkänner som långivare.

Amortering av lån för vilket garanti lämnas bör i enlighet med utredningens förslag börja beträffande rationaliserings- och förvärvslån senast tre år räknat från första lyftningsdagen och i fråga om driftslån senast två år från första lyftningsdagen. Ränta bör erläggas fr. o. m. lyftningsdagen. Anstånd med räntebetalning bör dock kunna medges under högst två år efter nämnda dag när särskilda förhållanden föranleder detta. Upplupen ränta bör vid anståndstidens slut läggas till lånesumman. Amorteringsplanen bör inte ta upp längre amorteringstid än 20 år för rationaliserings- och förvärvslån samt 10 år för driftslån. För lån som utgår i samband med att ny motor eller annan utrustning med relativt kort livslängd anskaffas, bör amorteringstiden fastställas till högst 10 år. Som grundläggande princip bör gälla att amorteringstiden inte överstiger den ekonomiska livslängden för de investeringar för vilka kreditgaranti lämnas.

Statliga kreditgarantier lämnas f. n. även för investeringar i fiskets berednings- och konservindustri för åtgärd som är avsedd att höja effektiviteten inom denna företagssektor. Fiskeristyrelsen har föreslagit att garantier skall få medges även för lån som behövs för rörelsemedel. I samband med den mindre fiskberedningsindustrins investeringar har det ofta visat sig att företagen har bundit sitt kapital genom tidigare investeringar och att behov därför föreligger även av lån till rörelsemedel. Jag anser därför att i särskilda fall statliga kreditgarantier bör kunna utgå även för driftslån som behövs i samband med tidigare nämnda investeringar i fiskets berednings- och konservindustri. Nuvarande bestämmelser för statliga kreditgarantier för investeringar i nämnda industri bör även gälla för garantier för driftslån. Amorteringsplanen för driftslån bör emellertid inte ta upp längre amorteringstid än 10 år räknat från lyftningsdagen.

Det ankommer på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på fiskeristyrelsen att meddela närmare föreskrifter i fråga om de lån och kreditgarantier som förordats i det föregående.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:ts dels föreslår riksdagen att antaga inom jordbruksdepartementet upprättade förslag till

1. lag om prisreglering på fiskets område,
2. lag om ändring i lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.,

dels föreslår riksdagen att

3. medge att för tiden till utgången av juni 1975 reglering av priserna på fisk m. m. liksom importen och exporten av fisk jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel i statens jordbruksnämnds prisregleringskassa för fisk sker enligt de grunder jag förordat i det föregående,

4. medge att stöd till fiskare som drabbas av förbud mot sillfiske i Nordsjön och Skagerak lämnas enligt de grunder jag förordat i det föregående,

5. godkänna de grunder för statliga kreditgarantier på fiskets område som jag förordat i det föregående.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten